

STAROSVĚTSKÉ
P Í S N I Č K Y
A JINÉ PÍSNĚ.

NAPSAL
JOS. V. SLÁDEK.

DRUHÉ VYDÁNÍ.

V PRAZE.
TISKEM A NÁKLADEM J. OTTY.

Příteli

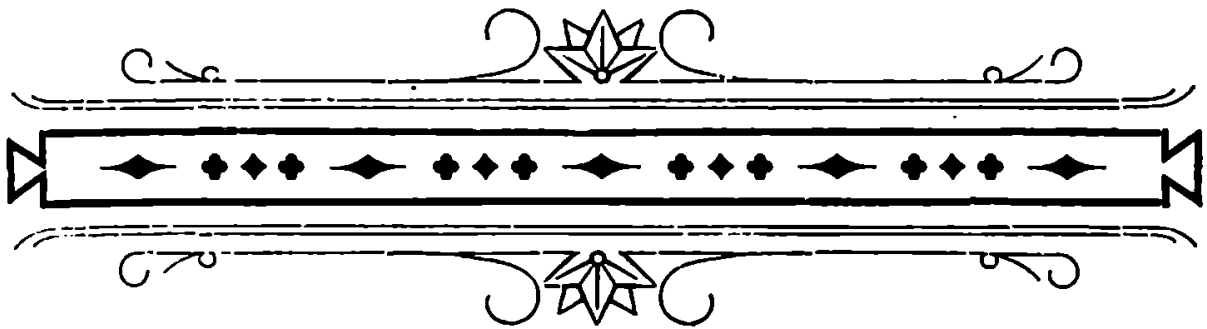
..
JOSEFU THOMAYEROVI.

*Život postavil Tě, příteli, na pole
přísné vědy, ale v srdci nechal Tebe
poetou tak, jak byl's, když psal jsi svou
knihu »Příroda a lidé«, jedinou svého
druhu v písemnictví našem a v litera-
turách cizích mající za družku pouze
díla Thoreauova. Ty i já vzrostli jsme
z drsného českého kmene o život krušně
bojujících lidí a zachovali jsme si kus
jeho srdce — a humoru! Chci tím říci,
že v pravdě není to tak nesrovnalé, jak
se zdá, když muži jako Ty věnuji těchto
několik prostých písniček, v kterých snažil
jsem se přiblížiti se opět české národní
písni a tonu Frant. Lad. Čelakovského.
Nejsou to věci dělané, zazvučely mi v duši
jako ohlas toho, co za dob dětství slýchal
jsem zpívati v našem starém Berounsku. —
Za to, čím Tys mi byl a jsi v životě, zna-
mená toto věnování až bolestně málo.
Ale jde to ze srdce, a Tys příliš dobrý,
než abys toho srdečně nepřijal.*

V PRAZE, v květnu 1891.

Tvůj

J. Sládek.

P í s n i ě k a.

Ať náš pan farář v kostele
mně nic to nezazlívá,
já povídám vám, přátelé,
že spasen je, kdo zpívá!
Kdo s písničkou si přivstane
a zpívá, než si ležne,
a komu píseň do srdce
jak voda na mlýn vběhne

Kdo zazpívá si vesele
a koho život těší,
ten zdráv nám budiž, přátelé,
neb on se neprohřeší.
On písni sobě uleví
i když ho něco tíží,
a pánu Bohu nekřivdí
a lidem neublíží.

U rajské brány, přátelé,
tam svatý Petr stojí
a smutné i ty veselé
se duše kolem rojí.
Z těch smutných mnohou zastaví
a její hříchy čítá,
však duši, kterou těšil svět,
hned z dálky k ráji vítá.

Fialky kvetou na jaře.

Fialky kvetou na jaře
 a v podzim kvete vřes
 a zejtra pozdě milovat,
 když nemiloval's dnes.
 A děvčátek je plný svět
 a kvetou jako mák, —
 jen jedna kdyby byla mou,
 to byl bych rád, — ó tak!

Té dal bych upsat statku půl,
 a mnohý bílý groš; —
 však růže trhá mládenec
 a starý nosí koš.

Neb s jara kvetou fialky
 a v podzim kvete vřes:
 já děvčatům se smával kdys,
 a mně se smějou dnes.

Hubičky.

Roste děvčat, roste
jako jetelíčku,
zdali pak tam někdy
nouze o včeličku?
O včeličku v máji,
o hubičku vždýcky,
však jim nezabrání
žádný jazyk lidský.

O hubičku, o dvě,
na stotisíc k tomu,
proto neodejde
požehnání z domu.
Ať se tetka mračí
a ten kmotr brání,
budou růst a růsti
světa do skonání.

Klekání.

Proč mne to klekání budí,
když já chci ještě spát,
když o mém zlatém srdečku
se začalo mi zdát!

Ten starý, šedivý zvoník
noc nespí celičkou,
žeť ráno na věž nepošle
svou dcerku maličkou.

To svit' by každého rána
tam v růžích červánek,
a já bych časněj vzhůru byl,
než v poli skřivánek.

P e t r k l í č.

Ach petrklíč, ach petrklíč,
květ nejkrásnější v máji,
tím zlatým klíčem do nebe
se brány otvírají.

Ach petrklíč, ach petrklíč,
co v ořeší ho kvete,
kde který hoch a děvčátko
si jeden utrhnete.

Ach petrklíč, ach petrklíč,
ten v háji všecko zlatí
a co těch mladých srdeček
se s radostí v něm ztratí!

Ach petrklíč, ach petrklíč,
já do háje si zajdu,
to nejkrásnější ve světě
si srdečko tam najdu.

Co na nebi je hvězdiček.

Co na nebi je hvězdiček,
co na lipách je včeliček,
vzal jsem, vzal jsem, vzal jsem tobě
hubiček.

Však proto lípy nesvadly,
však proto hvězdy nespady,
že už nemáš, nechceš, nedáš,
neškádli!

Jsou proto doma neradi,
slyš ptáčka zpívat v kapradí,
ví to, ví to, nepoví to,
nezradí!

S o u m r a k.

Na hory už soumrak pad',
měsíček jde výše,
mé srdečko šlo už spat:
tiše, tiše, tiše!

Do okénka za růže
měsíček se blýská,
někdo usnout nemůže,
ono se mu stýská.

Na hory už soumrak pad',
měsíček jde výše,
půjdu se tam podívat, —
tiše, tiše, tiše.

Nehněvej se.

Nehněvej se, budu jiná,
 hochu můj,
 až nebudu maminčina,
 hochu můj!

V náručí mne budeš chránit,
 hochu můj,
 nebudu ti v ničem bránit,
 hochu můj.

Líbáš-li dnes ústa, líčka,
 hochu můj,
 jsem jak plachá vlaštovička,
 hochu můj.

Ale až tvá budu žena,
 hochu můj,
 budu tichá jako pěna,
 hochu můj!

Modré oči.

Hvězdičky už shasínaly,
modré oči ještě spaly,
nebo nespát jen se bály?

Spěte, oči, jak si chcete,
jenom až se otevřete,
když se na mne usmějete.

Modré oči uslyšely,
usmály se, otevřely,
hvězdičky z nich zapršely.

—Kadeřávek.

Já mám vlásky kadeřavé
— duj, věterku, duj! —
někdo-li je rozčechrává,
je to někdo můj!

Já mám vlásky jako zlato
— sviť, slunečko, sviť! —
někdo se mi chytnul do nich
jako ptáče v síť.

Já mám vlasy jako řasy,
— dbej, ty ptáčku, dbej! —
když jsi uměl rozcuchati,
zase učesej!

U splavu.

U mlýnského splavu stál,
do vody se díval,
kdyby si byl nestýskal,
býval by si zpíval.

Mlynářova dceruška
kolem šla, — ten šíbal! —
kdyby si byl pospíšil,
býval by ji zlíbal.

Tak mu láska utekla,
se splavu jak příval. —
Celý život vzpomínal:
Kdybych byl jen býval!

Chudá dívčina.

Já jsem chudá dívčina,
sukničku mám režnou,
s hochem však se líbáme
jak pan kníže s kněžnou.

Jako s kněžnou kníže pán
než je biskup oddá; —
méně-li se líbají,
je to jejich škoda.

Holeček.

Šel si lesem holeček,
na zádech měl raneček,

Potkal z mlýna Haničku :
»Co máš, holka, v uzlíčku?«

»»Hola, hola, holečku,
co pak vy to v ranečku?««

»Nesu, nesu koření
pro to srdce bolení.«

»»A já houby, hubičky,
perořízek na špičky.««

M á j e.

Jsem ještě dívčina maličká,
jako ta břízka je v mlází,
však si mne dochová matička,
dohoním, co mi teď schází.

Jdou hoši na máje do lesa,
té, která koho má ráda,
srdečko radostí zaplesá,
já na to jsem ještě mláda.

Tak malá dívčina nevšímá
si hocha po celém kraji; —
však ten, s těma černýma očima;
mně na rok postaví máji!

Na mezi.

Na mezi, kde's trávu žala,
tráva byla tvá,
žitko bylo hospodáře,
a ty budeš má.

Na mezi, kde's trávu žala,
kvete vlčí mák,
ptal jsem se tě: Máš mne ráda?
a ty's řekla: Tak!

Mák si může utrhnouti
každý podle cest,
ty však budeš do skonání
na mém srdci kvést.

U h o d i l o !

Uhodilo! — pán Bůh s námi; —
pasák vyběh' za kravami.

Strejček běží za pasákem,
tetka letí za sedlákem.

Za tetkou se ženou děti,
naposledy hafan letí.

Uhodilo! — pán Bůh s námi. —
Konečně jsme, holka, sami!

Rychtář.

Pomozte, rychtáři,
hledejte všade,
někdo nám v zahrádce,
růžičky krade.

~
Růžičky v zahrádce
hubičky k tomu,
někdo mu pomáhá
z našeho domu

»Krade-li růžičky,
dejte si kolů,
krade-li hubičky,
zavřem je spolu.«

Z p o v ě ě d ě .

Po masopustním úterku
se středa škaredí,
což mnohé děvče hezoučké
jít musí k zpovědi!

Až půjdeš ty, mé srdečko,
ta nejkrásnější z nich,
že máš mne ráda, neříkej,
to není těžký hřích.

A bude-li se zpovědník
přec tebe na to ptát,
jen jednou mu to zašeptej,
a mně stotisíckrát!

Mysliveček.

O raninou, kopaninou,
po háječku,
kam pak vy to utíkáte,
myslivečku? —
po jetelce, po úhoří,
jako když vám, myslivečku,
hlava hoří?

Utíkám a neutíkám,
co je více?
Zapadly mi do háječku
křepelice;
jedna velká, druhá malá,
ta mi v háji všecku trávu
pošlapala.

Křepeličko, křepelice
je tě škoda,
chytne-li tě mysliveček,
on tě prodá. —
Nežli prodá, ať si hledá,
matička mne, křepeličku,
chytnout nedá.

O č i.

Pověz ty mi, dcerko milá,
kde jsi včera večer byla?

»Povím vám to, má matičko,
plela jsēm to obilíčko.«

Jak jsi mohla po tmě pleti?
hvězd nebylo uviděti.

»Hvězdy, matko, co pak s nimi? —
jedny oči svítily mi.«

Svítily tam oči dvoje —
»Jeho mně, a jemu moje.«

Při hvězdičkách.

Hvězdičky se ukrývají,
jdou tam přes ně mraky,
však by lidé nepřidali
na světlo jim taky.

Ve hnízdech se uschovali
ptáci, kde byl jaký, —
však jim lidé za zpívání
nepřidají taky.

A ty, děvče modrooké,
jenom neklop zraky,
mám-li tě rád na sluníčku,
— při hvězdičkách taky!

Pověz mi.

Pověz mi, můj milý, co se děje?
stromy jsou bílé jak od závěje,
májové slunečko zlatě svítí
a já mám srděčko plné kvítí.

Pověz mi, jak to je ve srdíčku,
když to tam kvete jak v jetelíčku?
»To si tam skřivánek popelavý
u družky milené hnízdo staví.«

Pověz mi, srděčko přemiléné,
jak to, když na nás kdo zapoměne?
»To jako v podzim když louků skosí
a zbude plničko chladné rosy.«

R ů ž e.

Na trní jsem nevyrostla,
ani na šípku,
že si, chlapče, smíchy tropíš
z těch mých polibků.

Když jsem tobě první dala,
ty's chtěl nejdříve,
a ty moje do jednoho
byly poctivé!

. •

U nás růže na zahrádce
musila by schnout,
jdi, ty chlapče, někam k šípku
si ji utrhnout.

Kovářovic Andula.

Kovářovic Andula,
 — ať nás pán Bůh chrání! —
 to je holka stvořená
 zrovna k čarování.

Vlasy hrubé, havraní,
 z očí jenom srší,
 jako jiskry tátovi
 s kovadliny prší.

A jak táta perlíkem
 do železa buší,
 hochům buší Andula
 do srdcí a duší.

Kovářovic Andula
 ta by byla pro mě, —
 to by láskou lítaly
 jiskry v celém domě!

Pomluva.

Ať si kmotry pomluvou
o mé dívčí zvoní,
bude mou a do vody
skočil bych si pro ni.

Však-li také zahvizdnu
večer, aneb z rána,
ona za mnou přiletí
jako střelná rána.

Veselý muž.

Zpívají-li ptáci z jara,
mají na to les, —
nebude jim do zpívání
až odkvete vřes.

Rozkvetou-li máky v letě,
mají na to čas,
kdož pak viděl mačích květů,
když uhodil mráz?

A když já si žínku líbám,
je to naše věc,
dětí mám co makoviček,
domov jako klec.

Starý ženich.

Nová břitva nepomůže,
když jsou vousy šedivé;
které děvče nemá muže,
opatř si ho nejdříve.

Mladá jsem si vybírala,
měl být hezký, bohatý,
teď bych mužíčka si vzala,
kdyby přišel rohatý.

Kdyby přišel, brada bílá,
chudý jako ocounek,
sama bych jej oholila,
byl by jako melounek.

Prožluklý den.

Prožluklý den, kdy za ženu
jsem vzal si starou bábu,
já koukal jejím po věnu,
teď za uchem se škrábu

Já viděl její bílý groš
a hejno zlatých časů,
a doufal jsem, ten starý koš
že půjde brzo k ďasu.

Za lidské duše Rohatý
prý platí ještě k všemu,
ji zaplatit moh' dukáty,
tak hodila se k němu.

Však u nás nějak do příze
mu zasáhnul žid Jechal:
čert vzal už dávno peníze
a ženu zlou mi nechal.

Šťastný manžel.

Na světě víc nevystojí
jako kdo se ženy bojí
a má ženu zlou!
Já své ženy nebojím se,
za almaru přikrčím se,
tam si vedu svou!

Na světě je, bohu díky,
nejveselej u muziky,
tam jsem chodil rád!
Kantor tak to nerozumí,
jak má žena hráti umí
a já tancovat.

Jiný bit je jako žito,
mne je mojí žínce líto,
proč, to nevím sám.
Řekne mi: »Můj manželíčku,«
požádá mne o hubičku,
— inu, já ji dám.

K r e j č í.

Skočil krejčí do rybníka,
kdo nám bude šít!
Mlynářova Andulička
popletla mu nit.

Skočil krejčí do rybníka,
zle je, holky, zle!
Však se krejčí neutopí,
plove na jehle.

Dobrá jehla krejčíkovi
komáru co trám;
ukažme mu šněrovačku,
on vyleze sám.

V d o v e c.

Hodily jsou holky vdovce
 do potoka,
 jedna hezká, druhá hezčí,
 nejhezčí ta černooká.

Plav si, vdovče, po náhoně,
 přes rybníky,
 proč jsi ty chtěl o té pouti
 tančit s náma u muziky.

Plav si, vdovče, až do moře
 pro ty věnce,
 na jalovec patří vdovec,
 růžičky jsou pro mládence.

Vdovec v proudu, duši k soudu
 uchystanou,
 tři panenky rozběhly se,
 každá domů jinou stranou.

Na potoce nade mlýnem
tré vrbiček,
pod každičkou tou vrbičkou
stojí strážný andělíček.

Jeden hezký, druhý hezčí
u potoka;
chytaly ho, dostala ho
nejhezčí, ta černooká.

N e v í m.

Všecko vám to, má matičko,
ráda zjevím, —
ale kolik těch hubiček bylo,
nevím, nevím.

Všecko vám to, má matičko,
pravdou povím:
šli jsme z pouti, strýc a teta,
Jeník hájem ořechovým.

Strýc a teta, má matičko,
šli jen krokem,
já a Jeník předběhli je
tam v tom háji nad potokem.

Všecko vám to, má matičko,
povím slovem,
on co řekl, já co řekla
tam v tom háji ořechovém.

Ořech rašil, ptáci pěli,
trávka mládla,
pod nohou nám fialička
neuvadla.

Všecko vám to, má matičko,
ráda zjevím, —
ale kolik těch hubiček bylo,
nevím, nevím!

K o v á ř.

Máme chlapce kováře,
 on ty koně kove,
 ztratí-li kde podkovy,
 ukove jim nové.

Máme chlapce kováře,
 \ on do výhně dmýchá,
 má-li ukout podkovu,
 nemůže kout zticha.

A kde která dívčina,
 hned se z domu zvedne,
 u nás není bohu dík
 hluché ani jedné.

Barča, Máří, Andula,
 Kačenka i Běla,
 všechny se jdou podívat,
 co ten kovář dělá.

Ony se naň dívají
 tichy jako pěna,
 on jim všechněm roztopí
 tváře do červena.

Dudák.

Oženil se dudák,
vzal si dudačku,
měli vítr v dudách,
vítr ve váčku.

A bylo to u nich
jako u ptáčat,
brzo měli hnízdo
plné dudáčat

Ale nouze proto
přece neměli,
dudali si všichni,
byli veselí.

Petronila.

Honil Petr Petronilu
bez dechu,
utekla mu Petronila
na střechu.

Petr za ní, nemoh' myslet
o jiném,
utekla mu do komory
komínem.

Petr dolů, jako dříve
nahoru;
zasmekla už Petronila
závoru.

Vejsk' si Petr ode dvora
ve zlosti:
Pro hubičku to jsou jaké
milosti!

Ještě nebyl u háječku
za větrem,
rozběhla se Petronila
za Petrem.

Chceš-li, nebo nechceš.

Chceš-li, nebo nechceš dát
hubičku, mé dítě?
nebudu se pranic ptát,
sám jich vezmu na pořád
na tisíc, mé dítě!

Chceš-li nebo nechceš být
zticha, moje dítě?
Skřivan zpívá jen kdy vzlít'
do slunéčka, nad pažit, —
v hnízdě tich je, dítě!

Chceš-li líbat, dokud čas,
dokud jaro, dítě?
Až k nám jednou přijde mráz
vzpomeneš si na to zas
ráda tak, mé dítě!

Pantáta ze mlýna.

Pantáta ze mlýna
u naší louky
hezky mne pozdravil,
byl plný mouky.

Hezky mne políbil,
když se měl loučit,
když už to udělal,
neměl mne moučit.

Ba měl se pantáta
podívat radši,
jak se tam nad mlýnem
blýská a mračí

Však už to viděla
ta panímáma,
spustila veliké
stavidlo sama.

Ubohý pantáta
co tu měl škody
od toho stavidla,
od velké vody!

Dooráno na poli.

Dooráno na poli,
žita plné stodoly,
dvorec, že mu rovno není
v okolí!

Čtyři koně ve dvoře,
mladou žínku v komoře,
kdož by myslil, pane Bože,
na hoře!

Na koně si zapískám,
s mladou ženou zavýskám,
po ničem si v širém světě
nestýskám.

Na poli.

Na poli, na roli,
na louce zelené,
co je tu klopoty
srdečko milené!

Od rána do noci,
od jara v závěje
patří mi na čele
jenom ty krůpěje.

Já orám na cizím,
ty sloužíš u lidí,
– jednoho našeho
stébla se nesklidí.

Na poli, na roli
když ty se usměješ,
zoře se, požne se,
nežli se naděješ.

A i ty krůpěje
setřeš mi se tváře
jako to slunéčko
rosičku na jaře.

Poutník.

Za kloboukem péro,
v ruce hůl,
schodil jsem a zbloudil
světa půl.

Od tebe, mé srdce,
dál, vždy dál,
zpíval jsem, když myslet
jsem se bál.

Za kloboukem péro,
v srdci tíž,
chodil jsem tím světem
kříž a kříž.

Však jsem přece musel
domů jít —
nemoh' jsem tě, srdce,
zapomnit!

Co bývalo, není.

Co bývalo, není,
moje potěšení:
květy z jara rozkvétají,
vadnou v podjesení.

Ale ať si vadnou,
sněhy na ně padnou,
jeden květ mi neuvadne
v srdci zimou žádnou.

I pod bílou skrání,
ba až do skonání
bude tam jak s jara kvěsti
tvoje milování.

Oral v poli.

Oral v poli,
pohvízdával,
naši lásku
zaorával.

A já v našem
trávu plela,
mhou jsem světa
neviděla.

A mé srdce
jako skála; —
já už ani
neplakala.

J a b l o ň.

Zazpíval si v širém poli
na jabloni pták,
zarmoutil to mé srdečko,
nikdo neví, jak.

Ani jsem se nenadála
dříve, co je žal,
nezarmoutil zazpíváním,
ale tím, že lhal.

A když odlét', nebyl jeden,
ale spolu dva,
s jabloně co rosy spadlo,
kdož pak o to dbá.

Kdož pak na to vzpomene si
v širém světě tom,
že's mne nechal jako v poli
opuštěný strom.

Rozpomeň se.

Rozpomeň se, rozpomeň,
co's mi slibovával,
když na naší zahrádce
šeřík prokvetával.

Šeřík modře prokvetal
a v něm ptáček zpíval
a ty's mi tak upřímně
do očí se díval.

Sliboval jsi, sliboval,
ale dostál málo,
a mně jest, jak bylo by
vše se mi jen zdálo:

Jak to ptáče zpívalo,
jak se květy chvějí, —
a o tom tvém pohledu
ach, tak nejteskněji!

A to milování.

A to milování,
 kdo mi řekne,
 proč jest jako s jara v lukách
 kvítí pěkné!

A to milování,
 kdo mi poví,
 proč jest hořké jak ten lupen
 peluňkový. —

A to milování
 jako voda. —
 I ta stará hlava kývne:
 Je ho škoda!

L e n

Celý den
předu leň,
co z něj asi bude jen?
Však se doví, kdo si vyčká,
bude z něho košilička
jako z vodních bílých pěn.

Tkalče náš,
tu to máš,
ať to brzo uděláš!
Plátno tenké, jemné, bílé,
mému děcku na košile,
jeho matce na rubáš.

T r á v a.

Za moře jsi neodešla,
nejsi ani za horami,
jen ta hrstka polní trávy
roste, roste mezi námi.

Za ty hory ptáče letí,
přes to moře vítr táhne,
ale zde tou hrstkou trávy
ruka ruky nedosáhne.

Až já budu v hrobě spát.

Až já budu v hrobě spát,
sžaté stéblo klasu,
nebudu už pranic dbát
nečasu a času;
nikdo již, ať nerad, rád,
nezkřiví mi vlasu.

Až já budu v hrobě spát,
nebudu to vědět,
když tam v zimě bude vát,
z jara ptáče sedět,
nebo, kdo mne míval rád,
ve smutku tam hledět.

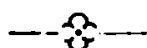
Až já budu v hrobě spát,
bude po starosti,
nebudou se sny mi zdát
zlé, ni o radosti;
a ta tráva napořád
bude rost a rosti.

Dá-li Bůh.

Však se ještě dobrý Bůh
o nás také stará,
celý širý český luh
zelená se z jara.

Požehnání dá mu též,
bude hřát a rosit,
zlatou pšenku, těžkou rež
budeme si kosit.

Zlý-li člověk přijde, až
dny se budou krátit —
Inu — dáš-li, Bože náš,
budem také mlátit!

Dvanáctá už udeřila.

Dvanáctá už udeřila,
 zle je, páni braši!
 A my domů nepůjdeme,
 ono venku straší!

Hvězdičky jsou uplakány,
 měsíček má rohy,
 o půlnoci do rybníka
 zabloudil už mnohý.

Dokud jsme tu pohromadě,
 nebereme škody,
 šenkýře se neb-jíme,
 bojíme se vody.

A my jsme tu pohromadě
 samí dobří lidé,
 kdo má doma hodnou ženu,
 ona si proň přijde.

Točení.

Ach, lidé učení,
co je tu točení,
nežli se dotočí
ten velký svět!
Ale ta maličká
u hodin ručička
ta se nám otočí
přes půlnoc hned.

Ach, lidé učení,
co je tu točení,
nade mnou, přede mnou,
pohleď, kam chceš!
Točí se světnice,
točí se sklenice,
ta hezká sklepnice
točí se též.

Ještě s tou maličkou,
ještě s tou slzičkou,
ještě s tou skleničkou
do sklepa skoč!
Však budem pod stolem,
než na hor vrcholem
slunko se vytočí. —
Šenkýři toč!

Hej, šenkýři.

Hej, šenkýři, vesele
natoč plné korbele;
nebo raděj' vyval sud
a ty, dědku, zahrej z dud!

Vesele mi, dědku, hrej,
zejtra teprv bude hej!
Však jsi býval také mlád,
kdos mi bude děvče brát.

A když holku vzal mi ďas,
jak by teprv nebral nás!
Zahrej, dědku, do těch dud;
ještě korbel, ještě sud!

Ponejprv, podruhé . . .

Ponejprv, podruhé, potřetí,
jakého bouchání slyšeti?
Posvět mi, ženuško, na schody,
oni mne pustili z hospody.

Po jedné, po druhé, po třetí,
jak to těm hodinám uletí!
když se kdo na ně podívá,
šenkýř mu šelma nalívá.

Po jedné, po druhé, po třetí
jinou zas natočí v zápětí;
má ženu a děti, jaký div,
musí být chudák také živ.

Ponocný.

Ponocný na věži
na podloubí,
co mu kdo udělal,
že tak troubí.

Vší mocí do noci,
do temnoty,
že se mu nespletou
všecky noty!

Že se mu troubení
nezastudí ---
on nám ty ženušky
všecky zbudí.

Starý mládenec.

Kdybych já měl ženu,
žil bych o vodě,
neseděl bych pořád
u vás v hospodě.

Kdybych já měl ženu,
šel bych domů spat,
sotva by mne zdržel
hodný kamarád.

Kdybych já měl ženu
jako v lese drozd,
však bych já si zpíval
také doma dost.

Kdybych já měl ženu,
třeba maličkou,
radš bych se s ní těšil
než s tou opičkou.

Přípitek.

Když tak spolu sedíme,
páni kamarádi,
na zdraví si připijme,
mějme se tu rádi.
Dokud v sklence není rmut,
my jí neprominem: –
celý svět je velký sud,
život je v něm vínem!

Špekulant a černohled
hlavu nad ním věší,
blázen, sám se naposled
kapkou nepotěší.
Co nám pravda, co nám blud,
když se k sobě vinem;
celý svět je velký sud,
život je v něm vínem!

Srdcem k srdci, k paži páž,
v tom je celá pravda,
v klopotě kdo bratr náš,
ať si s námi zavdá.
A koho zde tíží trud,
 pryč s tím každým stínem;
celý svět je velký sud,
život je v něm vínem!

Vzhůru sklenky, přátelé,
vzhůru plné číše,
připijme si vesele,
vzpomínejme tiše!
Špetka trávy, hrstka hrud,
tam se všichni šinem —
Zdráv buď světa velký sud,
dokud perlí vínem!

Starý přípitek.

Na starém, šedém hradu
tam starý sedí výr,
a staré, šedé myši
ze starých lezou dir.
A v staré, šedé věži
ve starém koutě kdes
je starý cep a palcát
a na nich stará rez.

A starý rok než klade
se v starý, šedý hrob,
tu o půlnoci zvedá
se stín ze starých kob:
to smutná, bílá paní
jde tam v tu starou věž
a zpívá starou píseň
a pláče k tomu též.

Však v starém sklepě dole
se zvedá starý brach
a ze starého sudu
tam stírá starý prach.
A zvedá starý pohár
a pije v jeden dech
na starý zdar a slávu
těch našich starých Čech!

JINÉ PÍSNĚ.

•

~

Máme se rádi.

Máme se rádi včera i dnes,
po letech, v stáří, jako kdys v mládí,
když kvetly fialky, když kvete vřes,
v sněženkách, ve sněhu máme se rádi.

Co jsou nám léta, co jiný ten svět,
co jiné způsoby, vzhled jiných tváří?
»První vlas šedivý?« — Ach, drahá, to květ,
na nějž tvůj úsměv, tak slunečný, září!

Slunečný z jara, — teď, když je sníh,
slunečný věčně, jak jsme tak svoji,
tvé ruky stisknutí, jas v očích tvých
slunečný věčně v života boji.

Na lukách jíní a zamžen je luh
obilí s lechou požato cele,
první tam brázdu již vyoral pluh,
pojd', já ti zulíbám tu na tvém čele!

Fialky odkvetly, kvete už vřes,
dceruška naše už myrtu si vsadí; —
kolik že roků svoji jsme dnes?
nečítej, nečítej, — máme se rádi!

Tys jako nebe snivá.

SVÉ DCERUŠCE.

Tys jako nebe snivá,
když nikde není mrak,
tak do světa se dívá
tvůj blankytový zrak.

Tak důvěrný a čistý
a ještě jako v snách,
jak fialka, než v listy
jí první napad' prach.

Jak ptáče s ratolesti
se na svět díváš kol
a neznáš jiné štěstí
než to, že neznáš bol!

Ukolébavka.

Hajej, nynej, duško malá,
 co jsem měla, jsem ti dala,
 abys usnul syt;
 že to málo, ví tvá máti,
 ale ona sama spáti
 musí hladem jít.

Drž se jich, těch prsů chudých,
 s tvojí matky očí rudých
 divný mok tam stek' —
 ne, nech být! — tam není mléka,
 a ta slza, co tam stéká,
 jest jak peluněk.

Usmíváš se, jedináčku?
 malý, drobný, chorý ptáčku,
 ty znáš také ples?
 a tvá matka odhání tě? —
 — směj se, směj, vždyť's také dítě
 jako jiné kdes!

Tílko máš tak útlé, bílé
 a ty oči roztomilé
 jak u dětí všech —
 jenom líčka máš tak bledá
 a mně ani spáti nedá
 ten tvůj těžký dech.

Od rána až do večera
 těším se, jak matka která,
 jen tvůj na úsměv —
 od rána až do večera —
 a ta dílna je tak šerá,
 a ta mzda je krev!

A jak hučí, rvou se stroje,
 myslím na tě, děcko moje,
 až mne pojme mráz:
 že, jak tvou to matku drtí,
 tebe též až nadosmrti
 bude rvát to zas. —

A jak hřmí a rvou se stroje,
 myslím na tě, děcko moje,
 do budoucích dob —
 myslím, Bůh že bude s náma
 potom zas, — co, — neví sama,
 — že je lepší hrob.

Píseň o panu Květovi.

Pan Květ je starý, čacký druh,
to z rytířského rodu,
jejž pasoval sám dobrý Bůh,
když dělil zem i vodu.
A v první den, kdy slunka hled
se usmál nad pažitem,
naň vyjel Květův prapraděd
s démantů plným štítem.

Tak starou, jak je matka Zem,
rod Květův měl k ní lásku
a chodil po ní s úsměvem
a celil každou vrásku.
Ať meč ji vyryl v záští čas,
ať brázdou byla pluhu,
jí Květův oštěp, zlatý klas,
vždy záštitou byl v luhu.

Pan Květ ve vážné myšlence
sám v háje chodí jarem
a kde dva spatří milence,
dá zlatý klíč jim darem.
A od paláců do chaty,
jak chodit už mu zvykem,
kolébky plní poupaty
a srdce srdečníkem.

To nikdo v světě nespočet',
co na skráň uplet' vínků;
kam nemůže pro sníh a led,
dá snivou upomínku.
A na hrobech, kam žádný krok
už nejde v světě celém,
pan Květ, jenž přijde každý rok,
je věrným truchlitelem.

Selská píseň.

V lůno tvoje, sirá země,
uložil jsem živné símě,
budiž, matko, vlídná ke mně,
ulehči mi žití břímě.

Pot mi vlhčil horké čelo,
dlaň má byla zkrvavena,
v mysli mé však děcko dlelo,
za ním stála moje žena.

Ve mne byla naděj obou,
já měl v tebe, matko, víru,
nohy mé se chvěly mdlobou,
duše byla plna míru.

Vzpomínka.

Co květů, zpěvu a tuchy
 ten jarní vykouzíl dech! —
 na jeden lupínek suchý
 mne chvilku vzpomínat nech.

Jak dnes ty jabloně kvetly,
 — ach kolik již tomu je let! —
 a v knihu, jak spolu jsme četli,
 spad' jeden zrosený květ.

My tenkrát věřili v štěstí
 na dlouhý, na věčný čas,
 však jaro přestane kvéstí,
 a jiným přichází zas.

A z tvého jarního kvítí
 zbude jen uvadlý list,
 a rosou v té knize žití
 nelze ti o něm ni číst.

Až přejde den.

Až přejde den, až budu spát,
přijď na můj hrob se podívat,
jen podívat a neplač moc:
kdo usnul již, spí každý rád
a svatá je ta tichá noc,
když přejde den.

Měl jsem tě rád a ty to víš,
jak snadnila jsi dnů mi tíž,
co setřela's mi slzí s řas;
jen přijď a řekni: »Ty už spíš,
však někde na mne čekáš zas,
vždyť měl's mne rád«.

S l z y.

Když slzou oko vlahé,
ó jen ji kanout nech!
kdys budou perly drahé
z těch hořkých slzí všech.

Když srdce bolest svírá
a slzou mluví bol,
je všechny anděl sbírá
na liliový stvol.

A budou doplakány
a soumrak bude dnem,
a kdys u rajské brány
je najdeš s úsměvem.

Jedny oči.

Nad hroby všech upomínek
když se musí rovy klenout,
jsou vždy přece jedny oči,
kterých nelze zapomenout.

A nech s duší uondanou
ve světě jsme sami stáli,
jsou vždy přece jedny oči,
jež nás věrně milovaly.

I až také v rakev naši
zaduní to těžkou hrudou,
jsou vždy přece jedny oči,
které pro nás plakat budou.

Slyš moře.

Slyš moře! — jak se bouřně pění
vždy dál a dál a dál!
ba víc to lidské žití není
než nekonečný žal.

V něm štěstí o nic není více
než sen a sen a sen, —
než pták, jenž sražen od vichřice
do rozčeřených pěn.

A že se jednou vlny ztiší?
Ó ne, ó ne, ó ne —
a když, — kdo výkřik ptáka slyší,
než v bouři utone!

S e n.

Mně o kouzelné zahrádce
 se zdál tak divný sen,
 to bylo jako v pohádce,
 když v soumrak přejde den.

V měsíčním svitu s jabloně
 květ po květu se chvěl,
 a v poroseném záhoně
 se černý motýl tměl.

A kol jak stromy šelestí,
 pták zlatý zpíval tam.
 »To zpívá píseň o štěstí,«
 já pravil k sobě sám.

Tu v ráz, jak na vše pad' by strach,
 pták zachvěl se a ztich':
 Pochmurný stín mu k srdci sáh'
 a na vše napad' sních.

Když květy vadnou.

Když květy vadnou na ladech
a vlaštovice odlétá,
ó jen ji klidně letět nech,
nech odkvésti, co odkvétá.

Co želet mládí smavých dnů,
co želet prchlé naděje?
vždyť život plný jarních snů
zas na jiné se usměje.

A těm nač v pohár míchat žluč,
kdo ještě věří ve štěstí? —
ó, víc a víc je věřit uč,
a své nech klidně odkvésti!

Tichá noc.

Tichá noc se na zem sklání,
 zlaté hvězdy v tmavém šatě,
 nikde ani zašeptání,
 jde tak mlčky, velce, svatě.

Duše má se v krásu její,
 jako norec v moře topí,
 mživou vlnou jen se chvějí
 upomínek zlaté stopy.

Tichá noci, hvězdoskvoucí,
 ukolébej duši v snění
 jak tvá краса nehynoucí,
 z něhož není probuzení.

Píseň svatební.

Slyš skřivánka, — jak zvučně zpívá,
 ó slyš, ó slyš!
 to s nebe hlahol zvonků splývá
 k nám blíž, k nám blíž!

Svatebních zvonků hlaholení
 v ten jas, v ten jas,
 jak slunka pruh ve zlato mění
 tvůj vlas, tvůj vlas.

Jak stojíš v jeho záři zlaté,
 — ó stůj, ó stůj! —
 tys květ mi drahý tisíckráte,
 dnes můj, dnes můj!

Hle, slunko noci do náruče
 jde v sklon, jde v sklon, —
 slyš slavíka, — tvé srdce tluče
 jak on, jak on.

V mé duše hlubiny.

V mé duše hlubiny
tvůj zářný pohled pad',
jak slunce v lučiny
když svitne do poupat.

To byl jen zlatý svit,
však jeho kouzlem hned
mé duše každý cit
se rozvil v plný květ.

Teď duše květinný
jest záhon v slunný den
a každý jediný
květ k tobě obrácen.

Já v snách tě viděl.

Já v snách tě viděl, — byla's krásná,
jak růže když se rozvíjí,
a ve vlasech ti hvězda jasná
do sněžných plála lilijí.

A zrak tvůj zářný byl a vlahý
a čelo jako padlý sníh,
a na rtech měla's úsměv blahý
a nebes poklid na lících.

To nepřicházel anděl s nebe,
já věděl, že's to byla ty,
a sen když opět vzal mi tebe,
mé ruce byly sepjaty.

Hlasem zvonků.

Hlasem zvonků v duši mou
každé tvoje slůvko padá,
s rozkoší když dětinnou
voláš: Ano, mám tě ráda!

»Ráda, ráda tisíckrát,
ještě jednou a pak zase!« —
Slavík věř, že v písni rád
klokotal by po tvém hlase.

A těch písni slavičích
kéž jich nikdy konec není,
jenom když se na rtech tvých
utlumí mé políbení!

Kvetou růže.

Kvetou růže, zpívá pták,
zde je ticho, klidno tak,
omamný je růží dech,
nech mne tady spáti, nech.

Spáti, spáti dlouhý sen,
do večera, celý den,
já už nemám k žití spěch,
nech mne tady spáti, nech.

Budu o těch růžích snít,
ptáče bude hovořit
do snů mých o zašlých dnech,
nech mne tady spáti, nech.

Až ty růže uvadnou,
na víčka mi nepadnou,
na zelený padnou mech,
nech mne tady spáti, nech.

L o d ě k a.

Kolíbej mne, kolíbej,
 moje loďko snivá; —
 řeka šplouná, povídá,
 v dál jak s námi splývá.

Na břehu se rákosí
 šepotavě sklání,
 větřík duje, potichu
 v dál nás popohání.

Hlava klesá, ruka mdlá
 pustila se vesla,
 jest jakoby dřímotou
 nás ta loďka nesla.

Daleko, ó daleko
 radostí i hoře,
 kams, v to velké, neznámé,
 mlčenlivé moře.

Těm, kteří truchlí.

JUL. ZEYEROVI.

Po listu list už s větví spad'
a od hor táhne mrazný chlad
a klátí větve sem a tam. —
A tys že zůstal v světě tom,
jak opuštěný v poli strom
tak sám a sám?

Co truchlíš? — Nebe není dál,
než když tu jarní větrík vál
a v koruně ti zpíval pták,
a hvězd, co nebem plálo jich,
tys kvetoucích měl na větvích,
ach sněžných tak!

Co truchlíš? O co dál ti zem,
než bude s jara květům všem?
— tvůj spadlý květ už tich v ní leh' —
jdi za ním. — Zdali o dvě stop
má k nebi blíž a dál má v hrob
kdo z lidí všech?

Na hrobech stojíš; — nad tvůj rov
kdos též se schýlí beze slov,
— k těm němým ústům, kde je klid; —
a také on se utiší
jak ty, až věčnost uslyší
z nich promluvit.

Úsměvy.

Úsměvů, úsměvů na tisíc, —
 tak jaro vždycky se vrátí!
 kdo chtěl by tu o žití přemýšlet,
 kdo jeden úsměv mu brátí?

Úsměvů, úsměvů na tisíc
 kvete a září a zvoní
 a kde že je duše tak ubohá,
 že úsměv nepad' by do ní?

Co květů na stromech, na lukách,
 co včel a motýlů v letu,
 každý je smavým polibkem,
 jenž patří celému světu!

OBSAH.

Starosvětské písničky.

	Stránka
Písnička	5
Fialky kvetou na jare	7
Hubičky	8
Klekání	9
Petrklíč	10
Co na nebi je hvězdiček	11
Soumrak	12
Nehněvej se	13
Modré oči	14
→Kadeřávek	15
U splavu	16
Chudá dívčina	17
Holeček	18
Máje	19
Na mezi	20
Uhodilo	21
Rychtář	22
Zpověď	23
Mysliveček	24
Oči	26
Při hvězdičkách	27
Pověz mi	28
Růže	29
Kovářovic Andula	30
Pomluva	31
Veselý muž	32
Starý ženich	33
Prožluklý den	34
Šťastný manžel	35
Krejčí	36
Vdovec	37
Nevím	39
Kovář	41
Dudák	42
Petronila	43
Chceš-li, nebo nechceš	44
Pantáta ze mlýna	45

	Stránka
Dooráno na poli	46
Na poli, na roli	47
Poutník	48
Co bývalo, není	49
Oral v poli	50
Jabloň	51
Rozpomeň se	52
A to milování	53
Len	54
Tráva	55
Až já budu v hrobě spát	56
Dá-li Bůh	57
Dvanáctá už udeřila	58
Točení	59
Hej, šenkýři	61
Ponejprv, po druhé	62
Ponocný	63
Starý mládenec	64
Přípitek	65
Starý přípitek	67

Jiné písně.

Máme se rádi	71
Tys jako nebe snívá	72
Ukolébavka	73
Píseň o panu Květovi	75
Selská píseň	77
Vzpomínka	78
Až přejde den	79
Slzy	80
Jedny oči	81
Slyš moře	82
Sen	83
Když květy vadnou	84
Tichá noc	85
Píseň svatební	86
V mé duši hlubiny	87
Já v snách tě viděl	88
Hlasem zvonků	89
Kvetou růže	90
Loďka	91
Těm, kteří truchlí	92
Úsměvy	94

